

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt IX. Disciplinæ leges statutæ: præsertim, ne idem Episcopus pluribus Ecclesiis præsit; neque plura Sacerdotia seu ad vitam possidentis, seu perpetuò coniungantur. Ea quæ Suanis disserit de ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-11665

ex ostentatione melioris de Deo existimationis originem habent : 1547.
& quo pacto maiori fertur in Principem beneuolentiâ, qui animum
illius iussis submittit ; ita meliora de Deo credit, qui mentem il-
lius oraculis mancipat.

C A P V T I X.

*Disciplina leges statuta : præsertim, ne idem Episcopus pluribus
Ecclesiis præsit; neque plura Sacerdotia seu ad vitam possiden-
tis, seu perpetuò coniungantur. Ea quæ Suauis differit de insti-
tutione Sacerdotiorum, de Vnionibus, & Commendis, quas
uocant, expensa.*

1 **Q** Vinque hîc Decreta à Concilio parata Suauis affert, de con-
uenienti, sicut ipse dicit, administratione trium Sacramen-
torum, de quibus Canones loquebantur, variasque disputa-
tiones enarrat habitas in huiusmodi Decretis conformandis ; sem-
per intentus, ad quemlibet Ecclesiæ Catholicæ usum tamquam abu-
sum colorandum : sed de his omnibus in Actis Concilij nulla men-
tio. Et sanè intelligebant optimè sapientissimi Patres, tam virtu-
tum quàm parietum structuram à fundamentis inchoandam : hæc
autem fundamenta in Republica Christiana esse Rectores Ecclesia-
rum. Si hæ rectè fuerint distributæ, paucis opus esse legibus, eas-
que religiosè seruatum iri : sin huiusmodi distributio labascet, in-
numeras leges, tamen si ritè custodirentur, nequaquam suffecturas ;
vtpote quæ cunctis euentis consulere nequeunt, ac prætereà quia
iplarum paucissimæ sub improbis rectoribus obseruantur, cum illæ
instar ensium ab hominis tractantis brachio robur trahunt.

2 Hæc itaque fundamenta disciplinæ tunc Patres iacturi, denuò in
disputationem reuocarunt negotium de Episcoporum suis in Sedi-
bus mansionè. Cum enim nullius causæ actio ad ea quæ distant
protendatur, valeatque hîc effatum commune, Absentes pro mor-
tuis habendos, reliquæ dotes infructuosæ agnoscebantur, vbi per
præsentia contactum non applicarentur ad agendum : sed huic
præsentia præualidum erat impedimentum plurium Sacerdotio-
rum in vno capite coniunctio, quòd pluribus in locis vnus idemque
homo residere non posset.

3 Non obliuiscitur hîc Suauis religionis studium callidè præ se fer-
re, fortunata illa tempora suspirans, quibus, prout ipse iactat, Ec-
clesiæ patrimonium administrabatur à cœtu fidelium, quibus com-
mune

1547. *mune erat Ecclesiæ nomen, atque ex vna communi massa, quæ opus erant ad pauperum ministrantiumq; victum ac vestitum desumebantur, & maiori sollicitudine illorum quam horum indigentia prospiciebatur. Addit postea: Hominum vitio vnus gradus facta descensio, & massa illa vnica in quatuor partes diuisa, atque pauperum pars postremo loco posita, quæ felici saculo primum obtinebat.*

Seditiosorum mos est, perniciofa quædam quieti publicæ disseminare, sed popularis studij obtento pallio; perinde ac antiqui Romanæ plebis Tribuni consueuerant, qui proponebant promouebantque leges agrarias pauperibus gratas; iis videlicet qui minus habentes peculij, plus habent roboris quam diuites, quia plures obtinent manus; quæ vbi conspirauerint, in omnes dominantur, adeoque in euerfionis discrimen Romanam Rempublicam toties adduxerunt. En quò Suauis, eiusdemque animi innouatores collimant, vt nempe regimen redigatur ad populum, vt non solum Monarchia, sed etiam Aristocratia profligetur. Huiusmodi non fuisse nec primam, nec rectam, nec possibilem Ecclesiæ gubernationem, libro superiore demonstraui ex iis quæ vel Suauis affirmat. Nomen Ecclesiæ cunctis fidelibus esse commune, non habet ex vsu solius antiquitatis in præsentia abolito; imò verò propugnatur à nobis tamquam Fidei dogma aduersus recentiores hæreticos in Synodo Constantiensi damnatos. Quemadmodum tamen, sicut Aristoteles obseruat, nomine Ciuitatis comprehenditur interdum quidem vniuersa ciuium multitudo, interdum verò primaria tantum pars, quæ dominatur, & quæ Senatus est; ita pariter Ecclesiæ nomen non semper fideles omnes significat, sed aliquando sumitur pro parte præcipua ac dominante, quæ Clerus est; nonnumquam verò arctius pro solis supremis Magistratibus, qui sunt Episcopi. Iam quod attinet ad piam illam animi affectionem, quæ vellet Suauis, vt per Ecclesiasticos prouentus pauperum indigentia primo loco subueniretur; libenter ab eo exquirerem, an tibi esset exploratum, in aliqua Republica, aut quouis alio tempore, subuentum illis fuisse largius quam Romæ sub Pontificum Christianorum dominatu. Omitto in præsentia pauperes voluntarios, cuiusmodi sunt tot Religiosorum millia, qui vitam sustentant eleemosynis, quam naturâ suâ incertis tam certis, ob numquam exhaustam piorum diuitum liberalitatem: subsidia tantum considero, quæ necessariam egestatem tolerantibus tribuuntur; nimirum Nosocomia, Xenodochia, expositorum infantum Pædotrophia, mendicorum orphanorum Confugia, puellarum disperfarum Gynecæa, egentium Clericorum Semi-

Seminaria, dotes virginibus dotis expertibus destinatas. Vnicum Nosocomium, quod S. Spiritus in Saxia vocant, fundos possidet, qui fortasse quater centies centenis scutorum millibus, vulgò quatuor millionibus aestimantur. Hæc autem omnia, quæ his operibus impenduntur, simul accepta, paulò forsitan minora sunt certis proventibus, quos decerpit Romanus Pontifex non modò ex profana ditione are alieno detractò; sed simul etiam ex iis quæ iure Pontificio vniuersa Ecclesia illi confert.

5 Oblatret iam, si potest, Suavis, aut quilibet ipsius vice in Romam, in eius Præsules, in eiusdem regimen, quasi in auaras erga pauperes manus. Reticeo quotidianas huius Urbis eleëmofynas, quæ alendo summo Principi satis forent. Quamquam autem pia hæc liberalitas auctior Romæ quàm in aliis vrbibus, quippe quæ Ecclesiæ Regia est, & Ecclesiasticis diuitiis locupletissima; tamen in locis omnibus, qui Religionem sacrasq̃ue leges Romanas amplexantur, hæc pauperum subsidia tam copiosa suppetunt, quæ per certos redditus, quæ per arbitrarias collationes, vt reliquas omnes antiquas recenteq̃ue Respublicas stupore simul ac rubore possint afficere. Verùm quia quantauis ad id largitas adhibeatur, numquam illa cunctorum indigentiam exæquat, operæpretium reor, falsitatem quamdam pietate laruatam patefacere, quam Suavis speciosè circumfert, dum per astum insinuat, primam ac potiorem partem Ecclesiasticorum proventuum erogandam, & felicibus olim temporibus erogatam fuisse in pauperes, non in ministros. Ego verò ex aduerso contendo, id ipsum felici Reipublicæ statui, & tum Dei, tum naturæ institutis maximè repugnaturum. Hanc rem semel accuratè perpendamus.

6 Quinam fontes paupertatis sunt? profectò quinque, Luxus, Crapula, Delictum, Inertia, Infortunium: Luxus quidem & Crapula, quia rem familiarem profundunt; Delictum & Inertia, quia alterum in causa est vt bonis meritò spoliemur, altera eadem custodire negligit & acquirere; Infortunium, quia eas affert calamitates, ob quas huius vitæ bona fortunæ bona dicuntur, & quæ palàm faciunt, in illis bonis certum præmium virtuti debitum minimè collocari: priores tamen quatuor fontes frequentiores sunt humanæ inopiæ scatebræ; vnde plerumque verum est scitum illud, Sux quemque fortunæ fabrum esse. Quapropter inter inopes vix decimus quisque reperietur, cuius inopia ex ipsius, vel ex maiorum culpa profecta non sit; neque frænum vllum fortius cohibet indomitam hominis appetentiam, ne in cuncta vitia prolabatur, quàm illa

1547.

illa turpis egestas, quæ à singulis aut in seipso, aut in sua progenie formidatur. Neque pariter alius acutior stimulus quàm hic hominem incitat ad laborem, adeò ipsi & molestum simul & necessarium. Hinc fabulata est Antiquitas, Iouem de humano genere fuisse benemeritum, eiq̃ue Iouis nomen à iuando inditum, quia cùm per primam Saturni ætatem inculta tellus cibum proferret, & flumina vino fluerent, Iupiter hanc naturæ prodigentiam arcuit, ac per indigentiam induxit solertiam, quæ ingenia exacuit, cunctarumq̃ue artium parens fuit. Iam verò si adhuc in homine hic paupertatis horror, vel sibi vel suis posteris imminentis, satis non est ne tam multi substantiam suam profundant in vitia, ne leges flagitiosè perfringant, ne patriæ inutiles otio contabescant; quid fieret, vbi certà & affluente rerum copiâ cunctorum inopiæ consulum scirent?

At inquires. Num proptereà misericordia depellenda, & obdu- 7
randus animus aduersus inopem mendicitatem? Auertat Deus. Ostensum abundè est, nec vlli regioni, nec vlli terrarum Orbis regimini id magis aduersari quàm Romæ, Romanæq̃ue gubernationi: tantùm affirmo, meram fore seu malitiam seu stultitiam, ex eo Romam veluti minùs piam damnare, quòd ibi cunctis pauperibus prompta, copiosa, certa subsidia non suppetant; atque ita statuo: Extremæ cuidam indigentiaè largè consulatur, liberalis exhibeatur commiseratio quibusdam infortuniis aut citra culpam; aut non citra excusationem ingruentibus; simul etiam inopiæ, cui adnectitur imbecillitas, quæ alia quædam maior inopia est; perinde ac virium firmitas, quædam est diuitiarum possessio eò stabilior, quòd minùs conspicua, quippe interior: ceterum præstantissima eleëmofyna ea est, quæ cuique opitulatur ad excolendum fructuosè fundum quemdam sibi à natura concessum, hoc est manus; efficitq̃ue, vt eas adhibeat edendis operibus, Diuinæ gloriæ publicæq̃ue vtilitati conducentibus. Hac ratione consulitur egestati, fouetur industria, patriæ bonum promouetur, & horror aduersus paupertatem tamquam in laboris sociam retinetur.

Pergit porrò Suauis deplorare, id quod antea egenis seruebat, opu- 8
lentis postea impensum fuisse; & onera, quæ prius ministeria & munia administrationis animarum appellabantur, in primis in rei profanae compendia fuisse conuersa, & beneficia postea nuncupata. Aut per hæc Suauis redarguit recentes Christi cultores, quasi minùs religiosos quàm veteres; aut hac positâ hominum conditione, morem Ecclesiæ carpit. Si reprehensio recentes Christianos petit, hæc mihi responsio
fatis

fatis esset, huic malo Pontificem mederi non posse, cum sibi regendi sint homines quales Deus ac Natura procreant. Sed addo præterea: si hoc ille significare voluerit, eum falsa scienter affirmasse.

In Suavis Vita nonne scriptum legitur, ^a illum dicere solitum, Christianorum labes non recens, sed cum Ecclesia ipsa fuisse exortas: Libet hinc mihi afferre verba quæ illic Suavi tribuuntur: *Ecclesias ab Apostolis institutas, eorumque præsentia ac sermone instructas, non caruisse suis maculis: id perhiberi ab Apostolo Epistolâ tum ad Galatas tum maxime ad Corinthios datâ. Quod ad charitatem spectabat, alios adhesisse Petro, alios Paulo, alios Apollo, per schisma ac manifestam Christi diuisionem: quod spectabat ad dogmata; fuisse qui mortuorum reditum ad vitam negarent; quod ad concordiam; apud infidelium tribunalia lites agitatas: quod ad mores; fornicationem fuisse vel idolorum cultoribus inauditam: quod ad ritus; Cænam Domini migrasse in conuiuia, ubi alius esuriebat, alius ebrius erat: eam tamen agnosci ab Apostolo tamquam veram Ecclesiam, & Corpus Christi.* Sic ille differere consueuerat, si credimus eius Achatii, qui Suavis veluti herois cuiusdam vitam descripsit. Quisquis autem aliquid ex historiis delibauit, haud ignorat, antiquos Ecclesiasticos non minus de veteri Adamo quàm recentes habuisse.

9 Similitudo Ecclesiæ, seu vetusta tempora, seu recentia spectentur, videtur explicari posse mercatoris exemplo, qui olim sub initio negotiationis paucos quosdam nummos aureos habebat, aliquanto plures argenteos, & longè plurimos æneos. Aurei conspicui erant, adeoque, tamen pauci, notiores; paulò minus argentei: ænei, quantumuis ampliori numero, ferè ignoti, quia & omnino pauci erant, & ob vilitatem ad se oculos perinde ac pretiosi non trahebant. Verùm ubi mercator ditescere cepit, & opibus superfluere, quodlibet nummorum genus proportionem quadam excreuit; atque ita ænei ob immensam copiam notabiles euasere. Nonne igitur desiperet, qui affirmaret, huiusmodi mercatorem in paupertatem delapsum, quod prius tota illius pecunia ex auro erat, nunc verò æris affluentia suppetit? Idem planè Christianis accidit, ac præsertim Ecclesiasticis: in Ecclesia primæua pauci numerabantur, atque ex his paucis erant aliqui imbecilli, Fidemque abiurabant, alij exiles viribus modicæ virtutis; atque horum omnium fama obliuione contabuit. Erant denique nonnulli virtutis egregiæ, qui proinde ad nostra tempora celebres persistere. Amplificata subinde Ecclesia est in multa centena millia myriadum: in his, perinde vt in reliquis humanis rebus, excellentia rara est, extra numerum defectus: num idcirco Ecclesia viluit? quin multis partibus excelluit. Enumerentur

1547.

rentur tot centena capitum millia, quæ in utroque sexu induuntur sacco, nudis in asseribus cubant, emendicatis mensarum reliquiis vitant; à nuptiis, à fortunis, à quouis vel mediocri commodo obstricta votis arcantur; tota sunt vel in Dei laudibus, vel in Dei contemplatione, vel in iuandis proximis propter Deum. Enumerentur tot strenui viri ex religiosis Ordinibus, quibus summa votorum ac postulationum est, ex hoc mundo ante mortem decedere, ac per incredibilem malorum colluuiem barbarorum ferociæ obuiam ire, sub aliis siderum motibus vni animarum lucro Christi causâ inhiantes; & obseruemus, an parem huic heroicæ virtuti copiam quodcumque ex anteaactis sæculis simul ostendet. Innumerabilis religiosorum Sacerdotum manus Ecclesiastica ministeria nunc exercet, non modò solis alimentis contenta, quemadmodum per felicia illa tempora factum narrat Suauis; sed etiam magna ex parte ipsius alimenti incerta; solumque certa, non nisi tam angustum sibi fore, vt ne mancipiis quidem citra querelam sufficeret. Quòd si præter hos aliosque, seuerissimo religionis studio præstantes, complures etiam conspiciantur, qui spiritus cum corpore coniunctionem præ se ferant, & quantum per Dei legem sibi licet, huiusce vitæ bona cupiant: si etiam alij non pauci magis afficiantur iis quæ cernuntur, quàm iis quæ creduntur, Christi tamen cultui seruiant, cum antea Mars & Iupiter colerentur; quique plus minùsve in obsequium Christi suas cupiditates coèrcent, cum antea vnica agendæ norma voluptas, fluxæque vitæ vtilitas esset; num aded ætati nostræ succensendum est? Ex vniuersa sæculorum regionumque vastitate producat, si adest, immensa alia religiosorum ministrorum multitudo, quæ ob reuerentiam creditæ à se Diuinitatis, expectationemque bonorum sensibus latentium, tantum aduersus naturæ cupiditates pugnaverit, quantum Catholicorum Clerus.

Sed fac auctas nunc esse hominum corruptelas; num idcirco, 10
quod secundo loco proposueram, accusanda Ecclesia est, si quod Deus in Testamento veteri præstitit, imitata, humanæ se accommodet infirmitati, eam terrenis etiam præmiis alliciat ad subeundos sacræ militiæ nexus, eiusdemque labores obeundos? Nimis profectò laborat in ambiguo Suauiana inculatio, in præsentia per sacra ministeria temporarium potissimè, non æternum quæri. Quidnam, cedo, potissimum in bello est, stipendiùmne, ac prædæ militum, an Reipublicæ defensio? Nemo non dicet, si miles spectatur, plerumque stipendium ac prædas esse; si magistratus, qui militem conscribunt, Reipublicæ bonum. Exprobrandum igitur magistratibus,

tibus, quòd amplis stipendiis duces alliciunt, quòd prædæ direptionisq̃ spe milites extimulant ad hostium regiones expugnandas? Natura ipsa hanc nos prudentiam docuit, quæ homines nedum ad alia honesta prosequenda, sed ad vitam sustentandam delectatione ciborum inuitat. Itaque si hominum conditio eiusmodi est, vt bonorum adspectabilium remuneratio plurimum ipsos excitet ad eos perferendos labores, qui profunt aliis, vt à sensibus remota sibi comparerent vera bona; egregium sanè prudentiæ Religionisq̃ consilium fuit, in Ecclesia tot centena prouentuum millia per vniuersam Christianæ gentis amplitudinem statuisse, ad eorum tantummodò ministrorum mercedem, qui ad animarum cultum salutemque procurandam incumbunt.

11 Disputationibus omissis, rem in opus deducamus. Sedeat Romæ Pontifex Religionis vel maxime studiosus, cuiusmodi multos extitisse per singula sæcula nemini licet inficiari: conetur hic cuncta Sacerdotia abolere, & sacra munia redigere ad ministeria fructu carentia, idne poterit reipsa perficere? Negabit quicumque non desipit. Cur igitur vituperabitur quispiam, si quod fieri nequit haud præstet? Sed progrediamur: finge homines hac in re assentiri Pontifici; num Diuinæ gloriæ id proderit? Delapsum illicò deplorabimus eum ordinem, à quo pendent Religionis exercitatio, cognitio, & conseruatio. Atat præstantiores illi sufficerent, qui nunc numero, sicut diximus, non pauci, solo pietatis amore seruiunt Ecclesiæ. Imò potiùs hi quoque deficerent. Hac similitudine res perspicua erit: Soli spiritus in animantibus vitæ functiones exercent: quid igitur, inquiet aliquis, crassi tot humores profunt? Plurimum enim uerò: his sublatis nec formarentur quidem ipsi spiritus, neque conseruarentur. Ita planè contingit in re proposita: huiusmodi præstantium Sacerdotum cohortem nonnisi vel Religiosorum Ordines, vel Clericorum Seminaria suis in palæstris & formant & perficiunt; hæc verò neutiquam perdurarent inter mortales, nisi dirigerentur, fouerentur, alerentur, in concordia atque officio continerentur à Præsulibus Ecclesiam moderantibus, qui nequeunt, vel, si libeat dicere, nolunt ad eam vitæ seueritatem redigi; sed auctoritate, prudentiâ, opibus, plurimoq̃ue etiam studio Religionis ornati, has Ecclesiasticæ perfectionis palæstras planè sustentant. Et nisi iisdem Præsulibus Clerici non regulares subiicerentur, quos præmiis possent afficere, & à quibus emolumenta simul & potentiam sibi pararent; profectò neque facultas vlla, neque auctoritas ad ipsos rediret, ad regulares conseruandos, nisi Catholicorum vniuersitas

1547.

tantam præmiorum copiam cerneret, ad quæ pro suo cuique gradu licet aspirare, per singularis pietatis, peculiarisque cultus Diuini professionem sibi fuisse comparanda: corruptæ naturæ repugnantia vsque aded inualesceret, vt nec propagaretur, nec aleretur tam communiter amor Religionis, quo deinde inuitantur & multi ad Religiosos Ordines suscipiendos, & ferè omnes plus minúsve ad eosdem tutandos. Enimuero si rectè res dispicitur, omnes huiusce Reipublicæ partes aliarum aliæ mutuò indigent. Si atheum est, existimare vnus muscæ corpus naturale casu fuisse compactum; nonne atheum erit existimare, ciuile corpus Ecclesiæ casu compingi?

Quorsum igitur ex obscurissimo antiquitatis fundo, Commendarum Vnionumque Sacerdotiorum, quas vocant, originem expiscari? Harum institutio, pro eo ac Suauis fatetur, bona est habita; sed executio, prout in cunctis humanis rebus, interdum malè processit. Verumtamen spectatà singulorum, qui Sacerdotia cum residendi onere possident, operâ, quâ prauus hic bonorum institutorum vsus culturam animorum fraudauerit, eius loco reposuit Deus frequentia vbique terrarum agmina Religiosorum: quos tametsi populus carpit, seu libidine iudicandi damnandique eminentiores, seu quia fastigium virtutis, quam ipsi profitentur, non attingunt; amat tamen, ac veneratur: quod sanè in communi populi sensu animaduertere licuit, cum actum est de ipsis amouendis vel ab iis cœnobiis, in quibus hominum infrequentia, ac prouentuum tenuitas disciplinæ nitorem minuebant. Ex alia verò parte hæc opulenta Sacerdotia, ex multis in vnum coalescentibus quandoque conflata, præcelsiores Antistites sustentant, qui siue sanguinis siue gradus excellentiâ tamquam templi columnæ sunt. Neque quisquam hîc putet vindicari à me distributionem, quæ vbi perperam fit, hominum certè non legum vitium est. Sed inter hæc vitia, quæ reuerà nonnumquam accidunt, mihi nequiquam persuadeo, veram esse profusam illam concessionem, quam Suauis nullo producto testimonio Clementi VII. affingit postremo Pontificatus anno. Nec equidem crediderim, ab vilo Theologorum fuisse Romæ traditam enormem illam sententiam, quæ illis adscribitur à Suauis quasi communis doctrina, nimirum, Cum alimenta Ecclesiastico consentanea, hominis gradu metienda sint, & Cardinales Regibus æquiparentur, nullos ipsis prouentus, qui regiam dignitatem non excederent, esse superuacaneos. Ita sanè ratiocinaretur, qui sine rationis vsu ratiocinaretur; perinde quasi Ecclesia Christi doceret, diuitias in ea existimatione

matione supra quam par sit habendas esse: quæ existimatio non Aristotelis solum doctrinæ, sed cuius Ethnicorum tolerandæ Reipublicæ aduersaretur; dignitatem scilicet magistratuum vbertate prouentuum, cultusque magnificentiam metiendam; in quibus Purpurati Patres, qui supra quoscumque Principes Regibus minores habentur in honore, infra priuatos proceres, adeoque infra opulentos mercatores non raro cernuntur.

13 Multa coarctemus in pauca. Quò tandem euadit huiusmodi pietatis ardor aduersus Sacerdotia pinguiora? Insurgunt Suauis amici, Ecclesiæ reformatores, hoc est hæretici, vociferantur in hanc corruptelam, eradere illam student, ac multas prouincias occupant. Quid de Sacerdotiis iuri Pontificio ereptis? num fortè ad statum redigunt aureæ illius ætatis, à Suauis commendatæ, qui vel ipsas laudes detorquet ad instrumenta nequitie? num cuncta conuertunt in pauperum subsidia, & necessaria ministrantium alimenta? Nihil minus. Auferunt saltem Vniones & Commendas perperam inductas, atque ad pristinam institutionem reuocant, & residendi necessitatem? Nihil sanè: quin potius per sacrilegum latrocinium in fiscum dominantium absorbent tum pinguia tum tenuia Sacerdotia, tum quæ possessoris mansionem apud se exigunt, tum quæ non exigunt; Regularium redditus, ac denique quidquid fidelium pietas Christo Christi que cultui addictum voluit: cum tamen ante istos studiosos Ecclesiæ reformatores ea omnia partim in alimenta sacrorum ministrorum, partim in præmia Ecclesiasticorum de Ecclesia benè merentium, seu certè (ea pars malè distributa) in populorum emolumenta infunderetur. Hoc pacto egregij Suauis heroës collabentem administrationem Ecclesiæ repararunt. Videamus porrò quid in hac Sessione, quæ tandem perfecti postmodum huius operis tenue quoddam specimen fuit, attulerit remedij Synodus, cui adeò Suauis obtrectat.

14 Ac primò quidem, vt in posterum rei consuleret, tam fortem aggerem huius corruptelæ cursui opposuit, ne videlicet Sacerdotia, quæ suapte naturam mansionem exigunt possidentium, copularentur aut commendarentur, nisi necessitas cogeret, vt centum iam annos firmus adhuc persistat.

Deinde quod etiam ad præteritum spectat, à singulis abstulit possessionem plurium quam vnus Ecclesiæ Cathedralis, quocumque tandem nomine obtinerentur; quod etiam in Cardinalibus obseruatum est.

Tertiò, in minoribus Sacerdotiis potestatem Episcopis fecit expendendi

1547. pendendi legum laxamenta, per quæ à singulis fuerant impetrata, ex præscripto Synodi Lugdunensis: ac præterea etiam si ea ritè impetrata comperissent, eisdem iniunxit, vt idoneos vicarios constituerent, quibus congruentem prouentuum partem attribuerent, ne animarum procuratio, & Ecclesiarum cultus vlllo pacto negligerentur.

Quartò, si hæc Sacerdotiorum coniunctiones non essent ad vitam possidentis, sed perpetuæ, Episcopis commisit, vt cunctas eorum concessiones, à quadraginta annis habitas, in examen reuocarent, & quamuis reipsâ in opus deductæ fuissent, eas abrogarent, vbi comperitum esset, illas aut falso probato, aut vero occultato impetratas.

Postremò sanciuir, vt quæ infra quadraginta annos concessæ fuerant, quæve imposterum concederentur (cùm Pontificiam potestatem circumscribere nec vellet nec valeret, fierique posset, vt eiusmodi rerum condiciones contingerent, in quibus laudabiliter concederentur, quemadmodum de ipsorum primæua institutione Suis fatetur) coram Ordinario examinarentur, accitis iis quorum interesset: atque vbi causis rationi consentaneis illa neutiquam niterentur, eorum concessio tamquam per dolum extorta reuiceretur.

Leuia ne hæc remedia, an eiusmodi habenda sunt, vt ea ne sperasset quidem quispiam rerum humanarum peritus, gnarusque quàm arduum sit ea, quæ facta iam sunt, reuocare? Quòd si antiquiora Synodus repetiisset, non tantum emendationis, quantum perturbationis intulisset Ecclesiæ, neglecto tot prudentium Legislatorum documento, qui publicæ quietis gratiâ vsucapiones præscriptionesque induxerunt, & comprobarunt. Quanti verò sit, multorum annorum possessiones, tametsi minùs iuste quæsitæ, non perturbare, grauius disputat^b Marcus Tullius in celebri de Officiis opere, qui non dissimili causæ assignat tum Spartanæ Reipublicæ casum, qui secum totius Græciæ ruinam traxit, tum Romanæ perturbationem, quæ Gracchos illius inquieti consilij auctores pessumdedit; ac insuper prudens ea in re Arati Sicyonij factum laudat, cùm expulso Nicocle tyranno, reuocatisque in patriam sexcentis ciuibus iam exulibus, comperit, eorum agros in aliorum possessionem ante quinquaginta annos dominantis tyranni iussu deuenisse. Res ciuiles, contra ac naturalibus vsuuenit, vetustate inualescunt: Natura quippe mutationibus conseruatur, Respublica labefactatur.

^b Lib. 2.